



Tjänsteskrivelse

Datum

2024-03-27

Vår referens

Ilona Holmgren
Verksamhetscontroller
ilona.holmgren@malmo.se

Remiss Socialdepartementet - Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag - Rapport 2023:11 STK-2023-1753

Sammanfattning

Malmö stad har fått möjlighet att lämna synpunkter på utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Boverket har på uppdrag av regeringen utvärderat utvecklingen av bostadsanpassningsbidraget, sedan lagen förändrades 2018. I uppdraget har Boverket tittat på vilka hinder det finns för att personer med funktionsnedsättningar ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden. Boverket föreslår några ändringar i lagen. Bland annat är förslagen att familjehem åt en person med funktionsnedsättning ska kunna beviljas bostadsanpassningsbidrag, rullstolsgarage ska åter vara bidragsberättigade, ägare av flerbostadshus ska kunna överta bostadsanpassningsbidrag och kunna söka om reparationsbidrag, samt ett antal tydliggörande kompletteringar.

Stadsbyggnadsnämnden och funktionsstödsnämnden har lämnat synpunkter i ärendet. Förslaget är att lämna yttrande i enlighet med nämndernas synpunkter.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Socialdepartementet.

Beslutsunderlag

- Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11
- Remiss Socialdepartementet - Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag - Rapport 2023:11
- Remissvar funktionsstödsnämnden



- Funktionsstödsnämnden beslut 240219 § 20
- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 240227 § 41
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240402 Remiss Socialdepartementet - Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag - Rapport 2023:11

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-04-02

Kommunstyrelsen 2024-04-10

Beslutet skickas till

Stadsbyggnadsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har av Socialdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på Boverkets rapport Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag – Rapport 2023:11.

Stadsbyggnadsnämnden och funktionsstödsnämnden har getts möjlighet att yttra sig.

Bakgrund

Regeringen gav Boverket (2021-08-26) i uppdrag att utvärdera lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och analysera lagens påverkan på utvecklingen av bostadsanpassningsbidraget.

Lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ersatte den tidigare lagen (1992:1575) om bostadsanpassningsbidrag. Ändringarna från 2018 innebar modernisering, förtydliganden och språkliga ändringar. Enligt Boverket överensstämmer flera av bestämmelserna mellan de båda lagarna.

Bakgrunden till föreliggande utvärdering av lagen är att antalet ansökningar och beviljade bidrag har sjunkit. Boverket ska enligt regeringsuppdraget belysa vad som hänt, orsaker till nedgången och om lagstiftningen gjort det svårare för sökande att få bostadsanpassning.

Boverket ansvarar för tillsyn, bemyndiganden och föreskrifter (2018:12) om bostadsanpassningsbidrag. Lagen medger följande tre former av bidrag, bostadsanpassningsbidrag, reparationsbidrag och återställningsbidrag. Kommuner ansvarar för bedömningar, handläggning och kostnader för bostadsanpassningsbidrag. I



Malmö stad har stadsbyggnadsnämnden detta ansvar. Kommunernas beslut kan överklagas hos förvaltningsdomstol.

Lagen medger bidrag för bostadsanpassning och ger personer med funktionsnedsättningar möjlighet till ett självständigt liv. Exempel på bostadsanpassning är utjämnande av nivåskillnad vid tröskel, uppsättning av stödhandtag, montering av ramp, anpassning av hygienutrymme och installation av hiss.

Bostadsanpassning har även ett samband med hjälpmedel som förskrivs enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ska den enskildes behov i första hand tillgodoses med hjälpmedel. Om det inte går kan bostadsanpassningsbidrag lämnas.

Det finns fall då bostadsanpassning är en förutsättning för ett hjälpmedel. Vid förskrivning av hjälpmedlet elrullstol ställs krav på förvaringsplats. Rapporten behandlar särskilt detta. Efter en dom i Högsta förvaltningsdomstolen år 2020 räknas inte flyttbart rullstolsgarage (som tidigare kunnat beviljas som bostadsanpassning) som en fast funktion enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag och är därmed inte bidragsberättigade. Boverket lyfter bland annat fram att en markant lägre andel har beviljats bostadsanpassningar för rullstolsgarage efter domen.

Utredningen i korthet

Nedan sammanfattas utredningen. Samtliga förslag i rapporten beskrivs i korthet med kapitelhänvisning (kapitel 6) och gäller lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Boverket föreslår vissa ändringar i ovanstående lag. De har undersökt och redovisar utvecklingen gällande ansökningar av bostadsanpassningsbidraget, beviljade bidrag, kostnadsutvecklingen och avslag. Underlaget innefattar även resultat efter frågor till kommuner, arbetsterapeuter och funktionshinders- och pensionärsorganisationer.

Rapporten har sökt samband men inte funnit något som pekar på att införandet av den nya lagen påverkat möjligheter att ansöka eller beviljas bidrag från kommunen.

Rapporten visar att antalet ansökningar minskat mellan åren 2010 och 2021. Antalet beviljade bidrag ökade fram till 2009 och har därefter minskat, för att år 2021 vara nere på samma nivå som på 1990-talet. Summan av beviljade belopp följer samma mönster. Antalet inkomna ansökningar har minskat och inga tydliga samband finns mellan avslag över tid och lagändringen. Rapporten har också undersökt äldres boendeformer och flyttmönster, äldres hälsa samt resurser i kommuner som kan påverka intygsskrivande. Ett samband visar att ökande antal äldre i flerbostadshus samtidigt minskat andelen beviljade bostadsanpassningsbidrag.



Det framgår bland annat att fler kvinnor än män beviljas bidrag, och att bidragssummorna är högre för män. Barn och unga beviljas i snitt tre gånger högre summor än vuxna. De flesta bostadsanpassningsbidrag har beviljats äldre med funktionsnedsättningar som beror på åldrande.

Boverket har gjort två överväganden. Dels om kommunernas handläggning och serviceskyldighet. Dels ändringen i lagen 2018 som innebar att bidragskretsen ändrades till en person med funktionsnedsättning. I tidigare lag (1992) ansökte den som ägde eller innehade bostad med hyres- eller bostadsrätt för egen eller hushållsmedlems del. Boverket ser inga skäl till ändringar i lag i dessa delar. Gällande kommunernas handläggning och serviceskyldighet ser dock Boverket behov av fortsatt arbete med bland annat vägledning, information och utbildning.

Berörda av lagen är främst kommunernas handläggare, personer med funktionsnedsättningar och deras närstående, fastighetsägare samt företag som tillverkar hjälpmedelsprodukter. Boverket gör bedömningen att kommunerna får kostnadsökningar avseende förslaget i 5 § (om rullstolsgarage). För enskilda bedöms en större möjlighet att få bostadsanpassningsbidrag. Positiva effekter bedöms också för fastighetsägare.

Till rapporten läggs fem bilagor som gäller uppdraget, en kvantitativ analys med utveckling av bostadsanpassningsbidraget samt enkäter till kommuner, arbetsterapeuter och brukare.

Kapitel 6 föreslår förändringar

Samtliga föreslagna ändringar handlar om den nuvarande lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Det föreslås inga ändringar i andra lagar. Nedan sammanfattas förslagen enligt Boverkets kapitelindelning. Inom parentes framgår aktuell paragraf i ovanstående lag.

6.2 (3 §) Boverket föreslår ändring om vem som ska företräda barn under 18 år, när föräldrarna inte bor tillsammans och en delvis ändrad sökandekrets.

Det föreslås en särskild bestämmelse, som avviker från föräldrabalken om vårdnadshavares ställföreträdarskap. Om sökanden är under 18 år och föräldrarna inte bor tillsammans, ska barnet företrädas av den förälder vars bostad ska anpassas. Det gäller även om föräldern inte är vårdnadshavare. Ansökan ska även kunna göras av den som har uppdrag som familjehem.

6.3 (4 §) Boverket föreslår ökade möjligheter för ägare av flerbostadshus att överta bostadsanpassningsbidrag.



Sökanden i bostäder med hyresrätt eller bostadsrätt måste erbjuda ägaren av bostaden att överta rätten till bostadsanpassningsbidraget. Utredningen pekar bland annat på anpassningsåtgärder i allmänna utrymmen, där enskilt ägande kan leda till problem. Förslaget anses ge ägare av flerbostadshus kontrollen över arbeten och underlätta reparation och underhåll.

6.4 (5 §) Boverket föreslår att lagen ska precisera att bidrag kan lämnas för att byta, flytta, komplettera eller på annat sätt anpassa de fasta funktionerna i och i anslutning till bostaden. Samt att förvaring av hjälpmedel ska beaktas.

Förslaget har samband med möjligheten att bevilja lätt flyttbart rullstolsgarage, som nämnts tidigare i ärendet, om övriga villkor är uppfyllda. Ändringen syftar till att uppfylla ändamålet med den aktuella lagen, att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att bo i egen bostad.

6.5 (6 §) Personer som bor i familjehem enligt LSS ska på nytt kunna beviljas bostadsanpassningsbidrag.

Förslaget gäller inte särskilda boendeformer för äldre eller bostad med särskild service. Personer som efter särskild biståndsprövning beviljats bistånd kan inte söka bidraget. Det föreslås även att medboende i särskilda boendeformer ska kunna söka om bostadsanpassningsbidrag.

6.6 (8 §) Med en komplettering förtydligas när en ansökan kan avslås (på grund av 1.byggnadstekniska brister, 2. eftersatt underhåll eller 3.avsaknad eller avsevärda brister i grundläggande bostadsfunktioner eller 4.avvikelser från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet...).

6.7 (9 §) Boverket föreslår förtydligande begrepp och särskilda villkor som gäller vid byte av bostad. Begreppet planlösning ändras till hur utrymmena är fördelade och belägna. Skälet till detta är att det saknas en definition av planlösning som i stället ersätts med en skrivning om vad som avses. Bestämmelsen ska inte tillämpas om en myndighet beviljat eller anvisat bostaden.

6.8 (11 §) Förslaget är att reparationsbidrag beviljas till tre punkter, 1) anordningen eller inredningen är av tekniskt slag. 2) anordningen eller inredningen främst är avsedd att tillgodose behov hos personer med funktionsnedsättning. 3) anordningen eller inredningen har utsatts för onormalt slitage på grund av funktionsnedsättningen. Förslaget innebär även att sökandekretsen för reparationsbidrag utökas till den som äger ett flerbostadshus som kan överta rätten till reparationsbidrag. Det föreslås även att medboende i särskilda boendeformer ska kunna söka om reparationsbidrag. Personer som efter särskild biståndsprövning beviljats bistånd kan inte söka bidraget, enligt 6 §.



6.9 (14 §) Anvisningsrätten upphävs och återställningsbidrag ska kunna beviljas för åtgärder i anslutning till bostadsrättslägenheter, även om lägenheten inte finns i ett flerbostadshus. Nuvarande regler begränsar fastighetsägare att få återställningsbidrag. Förslaget har samband med att medgivande från fastighetsägare är den sjätte vanligaste avslagsgrunden.

6.10 Om lagen ändras, föreslås att äldre föreskrifter gäller för ansökningar som kommit in till kommunen före ikraftträdandet. Det hänvisas också till att möjlighet finns att återkalla ansökan och göra ny ansökan när lagen trätt i kraft.

Stadsbyggnadsnämndens yttrande

Stadsbyggnadsnämnden anser att Boverkets förslag till ändringar av lagen förtydligar och förenklar i vissa delar handläggningen av ansökningar om bostadsanpassningsbidrag. Nämnden lämnar även synpunkter på förslagen. För sökande finns förslag som underlättar ansökningsförfarandet och rätten att erhålla bidrag. Om föreslagna ändringar går igenom innebär detta ökade kostnader för kommunen för bland annat reparationer och om rätten till bidrag för rullstolsgarage återinförs.

Funktionsstödsnämndens yttrande

Funktionsstödsnämnden är generellt positiva till de föreslagna lagändringarna men lämnar synpunkter på vissa delar av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och på Boverkets föreslagna förändringar i densamma utifrån funktionsstödsnämndens ansvarsområde.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret anser att förslagen förbättrar förutsättningarna för personer i behov av bostadsanpassning. Framför allt ger förslagen bättre förutsättningar för barn med funktionsnedsättningar än tidigare. Gällande förslag i stycke 6.4 som innebär ökade möjligheter att beviljas rullstolsgarage, anser utredningen att kostnaderna för kommuner kan komma att öka. Stadskontoret instämmer i detta.

Stadsbyggnadsnämnden och funktionsstödsnämnden har lämnat synpunkter i ärendet. Stadskontoret föreslår att lämna yttrande i enlighet med nämndernas synpunkter.

Ansvariga

Susanna Jakobsson Enhetschef
Anna Westerling Ekonomidirektör
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör